

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ»</p> <p>Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> Рік навчання: <u>4-й, семестр 7-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>6 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Марценюк Олена Василівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	ovm-r@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Страхування сільськогосподарських ризиків» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 180 год.: лекції – 30 год.; практичні заняття 28 год., самостійна робота - 122 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – іспит.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з такої дисципліни: «Страхування».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні виробничої практики та при підготовці до державної атестації.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Страхування сільськогосподарських ризиків» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Страхування сільськогосподарських ризиків» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою фахівців фінансово-економічного профілю.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо оцінки стану й механізмів здійснення страхування сільськогосподарських ризиків у сучасних

умовах. Формування теоретичної та методологічно бази, необхідної для досконалого володіння практикою використання страхування сільськогосподарських ризиків з метою додання непередбачуваних та негативних ситуацій підприємницької діяльності.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень у сфері страхування підприємницьких ризиків.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК13. Здатність вирішувати проблемні питання в сфері фінансово-кредитних відносин аграрного сектору економіки.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР25. Визначати особливості та застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері фінансово-кредитного забезпечення і страхового захисту суб'єктів аграрного сектору економіки.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Сутність, принципи і роль страхування в сільському господарстві.	4	4	16
2	Державне регулювання та державна підтримка страхування в сільському господарстві.	4	4	18
3	Страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.	6	4	20
4	Страхування сільськогосподарських тварин.	4	4	20
5	Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств	4	4	16
6	Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції	4	4	16
7	Порядок укладання та ведення страхової угоди	4	4	16
Разом		30	28	122

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Виконання індивідуального завдання є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою завдання. Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	40	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	32	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання (презентації за даною проблемною тематикою, доповідь, реферат, наукове дослідження)	20	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	30	2 рази на семестр	Тестування
Разом		122		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Про страхування: Закон України № 1909-IX від 18.11.2021р.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1561-ХІІ
3. Про затвердження ліцензійних умов здійснення страхової діяльності : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28.08.03 р., № 40.
4. Про затвердження порядку та правил проведення обов'язкового страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур та цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами усіх форм власності: Наказ КМУ від 11.07.2002 року, № 1000.
5. Про затвердження Положення про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших ніж страхування життя: Наказ КМУ від 17.12.2004 року, № 3104.
6. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: Постанова Кабінету Міністрів України №1211 від 17.08.2002 94.
7. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика та визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: Розпорядження Нацкомфінпослуг №396 від 23.02.2016 р..
8. Про загальну безпечність нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 р. №2736 – VI (із змінами та доповненнями).
9. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 року № 1070 р.
10. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефект в продукції: Закон України від 19.05.11 р. №3390 – VI (із змінами та доповненнями).Про захист прав споживачів: Закон України від 15.12.93 № 3682-ХІІ (із змінами та доповненнями).
11. Марценюк О.В., Польова О.Л., Руда О.Л. Страхування сільськогосподарських ризиків. Навчальний посібник. ВНАУ. Вінниця: Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 380 с.

Додаткова література

1. Aleskerova Y., Dymchuk A., Kartushova A.. Activities of insurance companies in wartime. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип. 88. С. 7-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.88-1>.
2. Martseniuk O. Trends in digitalization in the insurance market of Ukraine. In: *Digitalization and information society*. Selected issues. Publishing House of University of Technology. Katowice. 2022. Monograph 53. Part 3. P. 283-294.
3. Алескерова Ю.В., Федоришина Л.І., Салькова І.Ю. Страховий

менеджмент. Вінниця 2019. 400 с.

4. Вдовенко Л.О., Черненко О.С., Лісовська В.Ю. Фінансова спроможність страховиків в умовах реалій сьогодення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. №8 (88). С.163-170.

5. Марценюк О.В., Руда О.Л. Гайдамащук Б.В. Особливості розвитку майнового страхування в Україні: реалії та перспективи. *Агросвіт*. 2024. № 10. С. 122-130. DOI: 10.32702/2306-6792.2024.10.122

6. Марценюк О.В., Руда О.Л. Діяльність страхових компаній в умовах воєнного стану та їх роль у післявоєнному відновленні України. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 1 (67). С. 7-23. DOI: 10.37128/2411-4413-2024-1-1

7. Марценюк О.В., Руда О.Л. Перкун А.В. Сучасні тенденції формування ресурсного потенціалу страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. DOI:10.32702/2307-2105.2023.7.42. URL:<https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/1877/1894>

8. Марценюк О.В., Руда О.Л., Олексієнко Є.І. Участь банків і страхових компаній у формуванні системи недержавного пенсійного страхування. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. DOI:<http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.82>. URL:<https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4258/4293>

9. Плиса В.Й. Страхування: підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. 512 с.

10. Федішин М.П., Попова Л.В., Кучерівська С.С. Фінанси страхових організацій: у схемах і таблицях: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023, 228 с

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL:<http://www.nssmc.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL:<http://www.minfint.gov.ua>
6. Офіційний сайт Світового банку. URL:<http://www.worldbank.org>.
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
8. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>
9. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com>
10. Онлайн-журнал Ліги страхових організацій України «Форіншурер». URL: <https://forinsurer.com/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ п.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до іспиту. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилення на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Здобувачам пропонується пройти:

1. онлайн-лекторій «Школа страхування»:

<https://talan.bank.gov.ua/novyny/zaproshuiemo-osvitian-na-tizhnevii-onlain-lektorii-shkolu-strakhuvannia>

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни